

UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND I” DIN CLUJ
Facultatea de Medicină.

No. 1242.

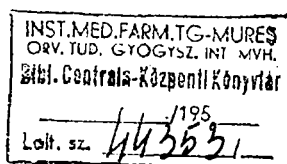
ȘARLATANISMUL MEDICAL

DOCTORAT IN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSȚINUTĂ ÎN ZIUA DE 31 MARTIE 1938.

DE

MARCOVICI MARCEL

24 MAY 2005

CLUJ
TIPOGRAFIA „STUDIO” STR. I. G. DUCA No. 8.
1938.

Decan: Dl. Prof. Dr. D. MICHAIL.

Profesori :

Clinica stomatologică	Dl. Prof. Dr. <i>Aleman I.</i>
Microbiologie	" " " <i>Baroni V.</i>
Fiziologia umană	" " " <i>Benetato G.</i>
Istoria medicinei	" " " <i>Bologa V.</i>
Patologia generală și experimentală	" " " <i>Botez A. M.</i>
Clinica oto-rino-laringologică	" " " <i>Buzoianu G.</i>
Istologia și embriologia umană	" " " <i>Drăgoiu I.</i>
Semiologie medicală	" " " <i>Goia I.</i>
Clinica ginecologică și obstetricală	" " " <i>Grigoriu Cr.</i>
Clinica medicală	" " " <i>Hațieganu I.</i>
Medicina legală	" " " <i>Kernbach M.</i>
Chimia biologică	" " " <i>Manta I.</i>
" oftalmologică	" " " <i>Michail D.</i>
Clinica neurologică	" " " <i>Minea I.</i>
Igienă și igienă socială	" " " <i>Moldovan I.</i>
Radiologia medicală	" " " <i>Negru D.</i>
Anatomia descriptivă și topografică	" " " <i>Papilian V.</i>
Clinica chirurgicală }	" " " <i>Pop A.</i>
Medicina operatoare }	" " " <i>Popoviciu Gh.</i>
Clinica infantilă	" " " <i>Popoviciu Gh.</i>
Farmacologia și farmacognozia (Supl.)	" " " <i>Racoviță E.</i>
Biologia generală	" " " <i>Secăreanu Șt.</i>
Chimia medicală	" " " <i>Sturza M.</i>
Balneologie	" " " <i>Tătaru C.</i>
Clinica dermato-venerică	" " " <i>Țeposu E.</i>
" urologică	" " " <i>Urechia C.</i>
Clinica psihiatrică	" " " <i>Vasilii T.</i>
Anatomia patologică	" " " <i>Conf. Bărbulescu N.</i>
Fizica medicală	" " "

JURIUL DE PROMOȚIE :

Președinte : Dl. Prof. Dr. *M. Kernbach*
 Dl. Prof. Dr. *G. Benetato*
 Membrii : { " " " *V. Bologa*
 " " " *M. Sturza*
 " " " *C. Tătaru*
 Supleant : Dl. Doc. Dr. *L. Danielo*

INTRODUCERE.

Criza morală și materială care băntue în zilele noastre întreaga oamenire, n'a lăsat neatinsă profesiunea medicală. Un val de imoralitate cuprinde corpul medical. Numărul medicilor necinstiți, care în mod arbitrar trec peste limitele tradiției onoarei profesionale, crește neîncetat. Astfel că șarlatanismul medical, adevărată plagă socială care surpă făgașele uneia din cele mai nobile arte, devine o problemă acută, ce interesează îndeaproape organizațiunile medicale.

Ce este șarlatanismul medical? După *Littré* și *Robin* în Dicționarul lor de Medicină, definiția ar fi următoarea: „în medicină șarlatanismul este frauda și minciuna erijate în sistem pentru a exploata credulitatea publică, în ceace privește sentimentul conservării individuale.”

Le *Gendre*, prin șarlatanism, înțelege toate actele de natură a discredita, a descalifica profesiunea medicală.

În sensul etimologic al cuvântului, șarlatan este acela care atrage în mod șgotos atenția trecătorilor, pentru a-i face să se adune în jurul lui. El profită de aceasta, pentru a lăuda bunătatea sau calitatea obiectului care vrea să-l vândă, înșelând bineînțeles buna credință a publicului. Șarlatanismul medical este acelaș lucru.

Și bine zicea *Renan*: „Rien ne donne une idee de l'infinité, que la bêtise humaine”. Tocmai pe această prostie umană se bazează activitatea șarlatanilor și vom vedea cu cât mijloacele de diagnostic și tratament sunt mai neverosimile, mai sfruntate ca neadevăr, cu atât sunt mai acceptate de bolnavii creduli. Aceasta e o adevărată industrie medicală, pe care *Max Simon* o înfierează cu drasticele cuvinte. „că ea cere lumii punga sau viața și lumea îi dă bucuroasă și una și alta: moritur et ridet.”

Șarlatanismul nu e numai fapta acelor care fără titlu și fără drept practică medicina, ci după cum încă dela începuturile artei medicale, o stigmatiza *Hipocrate*: e fapta tuturor acelor, care exercită medicina în disprețul regulilor profesiei.

După cum vedem, șarlatanismul e un rău învechit și în toate epocile parcurse de civilizație s'au ivit vindecători de tot felu. Dar niciodată ca în epoca noastră, nu s'au văzut pululând atâția taumaturgi, șarlatani îndrăsneți și fără scrupule, utilizând o reclamă intensivă, cu țelul final de a exploata credulitatea și prostia umană în favoarea lor.

Această practică rușinoasă constituie un scandal intolerabil și un pericol public, dublat adeseori de o adevărată excocherie. Dacă printre acești șarlatani, sunt și mulți laici fără drepturi, întâlnim din nenorocire, câteva cazuri, în care medici, nu ezită de a-și prostitua așa zicând diploma lor. Acești medici șarlatani nu sunt mai puțin primejdioși decât babele sau bărbierii ce scot dinții, în piețele sau bălciurile publice.

Nu rareori, îi vedem pe aceștia, ca o sfruntare a celei mai elementare bune cuviinți, că nu se sfiesc de a face pe savantul, pe binefăcătorul omenirii, sau îi vedem adeseori pozând în victimă a științei oficiale. De multe ori își ascund comerțul lor lucrativ sub masca unei filantropii aparente; ei se oferă a trata gratuit desmoșteniții soartei, desigur cu condiția de a-i face să plătească foarte scump medicamentele sau remediile declarate indispensabile.

Astfel bolnavul îndepărtat de medicul său și al familiei sale, căruia putea să i se încredințeze cu toată siguranța, care cunoaște antecedentele sale ereditare și personale, temperamentul său, plătește foarte scump imprudența sa.

Câți dintre bolnavi n'au pierdut un timp prețios încercând adeseori un tratament ineficace, și de multe ori dăunător, sau un remediu așa zis miraculos al acestor șarlatani! Câte afecțiuni care s'au agravat în felul acesta și devenite în consecință incurabile! Tuberculoze etichetate ca simple rinite, anemii tratate cu medicamente anodine, tumori benigne transformate în cancere inoperabile, boli venerice

pretinse vindecate în câteva ședințe, dar rămase virulente și contagioase !

Prin mii de cazuri s'ar putea număra în fiecare an, victimele acestei practici nefaste.

Este o nedreptate ca acest șarlatanism nerușinat să intereseze sănătatea publică abuzând de suferința, sănătatea și ignoranța bolnavilor. Atunci când medici onești, prin datorie, prin umanitate, prin interes științific, sacrificând interesele lor particulare, interesului general, luptând zilnic contra cauzelor maladiilor, nu este paradoxal și profund imoral de a vedea etându-se în presă, în locuri publice, reclame sau alte procedee, care ar compromite sau întârzia vindecările pe care le-ar putea ei realiza ?

Medicul conștiințios, de menirea lui nu va proceda niciodată în felul lor șarlatanesc. Dacă poate fi util, de a face cunoscut publicului o nouă descoperire, un nou progres în arta de a vindeca, aceasta trebuie să fie făcută prin comunicări la societățile savante sau în revistele de specialitate, rezervate în mod exclusiv corpului medical.

În contra acestui pericol medical, trebuie interpretată o adevărată cruciadă de exterminare. Marele public trebuie să fie educat și instruit în privința condițiilor în care poate să se exercite o medicină corectă, dificultățile acestei arte, puterile sale reale și pus în gardă față de pericolul care-l prezintă medicina nefastă a acestor șarlatani.

Acestea fiind zise, vom căuta, după cum am spus mai sus, de a face o deosebire între diferitele feluri de șarlatanism ce se practică în anumite țări.

În România, există un șarlatanism medical propriu zis, fiind practicat de medici care au liberul exercițiu al profesiunii lor. Șarlatanismul practicat de laici, adică de acei cari n'au pregătirea necesară și cari n'au libera practică a medicinei, nu intră în cadrul acestei lucrări, fiind de altfel etichetată sub denumirea de „exercițiu ilegal al medicinei” și care a făcut deja subiectul unei teze. (Medicina ilicită în România de Dr. V. Apostolescu).

Vom remarca însă, că în Germania (teza noastră ocupându-se și de această țară), nu se pune problema șarlatanismului practicat de medici (cel puțin literatura cercetată

de noi nu ne-a permis de-a observa un șarlatanism medical propriu zis), ci e vorba numai de un șarlatanism așa zis general, deoarece ori și cine are dreptul de a practica medicina. Prin urmare nici o medicină ilicită nu există în această țară. În Franța problema se pune, în acelaș fel ca și în România, existând un „exercițiu ilegal al medicinei” și un șarlatanism medical propriu zis, practicat de medici.

Credem, că lucrarea de față, care are de scop de a scoate în relief câteva aspecte ale acestei probleme, va ajuta forurile competente întru luarea măsurilor atât de necesare, ce vor duce la prevenirea și reprimarea acestui flagel social, care atentează atât la sănătatea, cât și economia colectivității.

Printre primii, Dl. Prof. *M. Kernbach* a fost sesizat de importanța acestei chestiuni și și-a propus ca printr'o serie de teze de doctorat, să fie studiate diferitele probleme care în complexul lor formează acel factor care a contribuit la decăderea morală și diminuarea prestigiului corpului medical. Această lucrare, „șarlatanismul medical” nu este decât o verigă din lanțul acestor lucrări de deontologie medicală și care formează un vast capitol al plăgilor sociale ale profesiei medicale, în România.

Astfel, din inițiativa D-lui Prof. Kernbach în afară de problema șarlatanismului medical, au fost sau rămân de studiat următoarele :

1. Medicina ilicită în România de Dr. V. Apostolescu.
2. Popularizarea medicinei în România de Dr. Ștefănescu Lurie Viola.
3. Specialitățile farmaceutice publicitatea și reclamelor, de Dr. Meilă Iacob.
4. Reclama și publicitatea medicală de Dr. Garber Lipa.
5. Presa medicală în România de Dr. Popescu.
6. Situația materială a medicilor din România, de Dr. Fejes.

Înainte de a intra în tratarea subiectului, ne luăm permisiunea de a aduce viile noastre mulțumiri pe această cale, D-lui Prof. *M. Kernbach*, care prin indicațiile și ajutorul dat, ne-a dat posibilitatea să înfăptuim această lucrare

și pentru că ne-a făcut deosebita cinste dea accepta prezidarea juriului de teză.

Planul pe care îl vom urma în această lucrare, e următorul:

I. Metode întrebuițate de medicii șarlatani.

II. Aspecte juridice ale șarlatanismului medical, în :

A) Germania,

B) Franța,

C) România.

III. Cazuri de șarlatanism medical din țară și străinătate.

IV. Concluziuni.

Metodele șarlatanismului medical.

A încerca o clasificare a acestor metode, e absolut o imposibilitate. Practicile sunt extrem de numeroase, și chiar om al artei fiind, căzând în ghiarele unei cupidități fără scrupule, întrebuițează toate cunoștințele căpătate numai pentru a înșela.

Imaginația lui fecundă, inventează la fiecare pas, alte și alte procedee, numai pentru a-și putea satisface poftele pecuniare, nédându-se înlături, dela nici un mijloc, care l-ar putea face să câștige tot mai mult. Acest șarlatan știe prea bine că ori și ce om care suferă, este ușor sugestionabil și nu va avea curajul să se sustragă dela procedeele lui, făcătoare de minuni!

Dealtfel publicul fie el intelectual sau de rând, și care nu este prevenit, cum s'ar putea ca să nu fie turburat și impresionat, când citește în ziarul său, tratamente surprinzătoare, vindecările nesperate a bolnavilor până acum condamnați la moarte de medicii lor!

Un cutare doctor X... care după savante, lungi și grele cercetări științifice, a reușit să obțină rezultate miraculoase, ducând la vindecarea celor mai inveterate boli, rămase până la el deasupra posibilităților medicinei științifice, Gădilând planta piciorului, sau alte asemenea manopere, face să meargă paralitici, suprimă cele mai variate și mai atroce dureri, crize de angină de piept sau astm, vindecă tabetici și reumatismali. Iar în ceea ce privește nu mai puțin celebrii doctori Y, Z... prin metode infaibile descoperite de dânsii: purtarea unei centuri magnetice, aplicarea compreselor înmuiate în soluții care conțin „raze“ ale metalelor prețioase prin injecțiuni de gaze cu proprietăți par-

ticulare și foarte active, sau prin înțepături în anumite regiuni, bineînțeles cunoscute numai de ei, vindecă bolile incurabile, și pot face să dispară, erniile, apendicitele etc.... fără intervenții chirurgicale !

Bunăvoința lor difuzează până în cele mai mici și mai îndepărtate orașe și sătulețe, pe care ei le vizitează din când în când. Ei știu să utilizeze pentru reclama lor, toate resursele progresului modern și toate formele de publicitate. În afara prospecturilor, broșurilor abundent răspândite, reclame luminoase, afișe lipite pe toți pereții, conferințe așa zise științifice răspândite prin radio, și chiar prin ecranul cinematografic, și mai ales prin anunțuri publicate în marele cotidiene, sau chiar plasate cu fineță în mijlocul textelor serioase, că această publicitate deșanțată se face.

În tot timpul zilei, în stradă, în autobuse și tramwaie, la spectacole și chiar la locuința sa prin radio — marele public — este solicitat, turmentat și obsedat de toate aceste reclame.

Și cum aceste modalități de reclamă n'ar fi fost deajunse, au apărut de câțiva timp, așa zisele reviste sau ziare de vulgarizare a științei, frumos editate, cu ilustrațiuni numeroase, a căror articole cu alură științifică, sunt semnate și chiar câteodatăacompaniate de fotografia medicilor respectivi, și care prin acest fel, au pretenția de a face să difuzeze în masse procedee nouă, care ar marca o perfecționare a terapiei clasice, sau actuale. Dealtfel și aceste publicități, care nu fac decât reclamă personală, sunt desaprobrate de toate grupările medicale. Și când ne gândim că tocmai bolnavul acel om nenorocit, care este exploatat în mod cinc, e acela, care plătește aceste reclame foarte costisitoare, (După Dr. Boëlle, numai anunțurile medicofarmaceutice, reprezintă mai mult de o treime din încasările pe care le fac marele ziare din publicarea reclamelor.)

Am redat până aici numai câteva procedee ale șarlatanismului medical.

Dar câte metode, care mai de care mai grozave și mai scabroase nu se pot întâlni ?

Câți șarlatani nu garantează în mod sigur reușita unei operațiuni ? cu toate că se știe prea bine că cea mai benignă

operație, comportă riscurile sale, care câteodată duc chiar la moartea bolnavului.

Mulți îndrăsnesc să afirme că reușesc să vindece boli fără medicamente sau operații.

Alții anunță vindecarea cancerului, recunoscută ca boala cea mai incurabilă și doar în urma intervențiilor chirurgicale sau a tratamentului radio- și radium-terapic, se observă ameliorări, dar supuse totdeauna la recidive.

Unii consultă bolnavii prin corespondență fără a-i fi văzut măcar vre-odată.

Alți șarlatani uzează de titluri false, sustrag clientela prin defăimarea și uzurparea colegilor; caută să-și câștige clientela prin samsari sau alte persoane interpuse; și ceea ce e mai grav induc în eroare pe cei sănătoși, făcându-i să creadă că sunt bolnavi, sau exagerează nemăsurat afecțiuni banale, numai pentru ai obliga pe acești bolnavi de a urma tratamente lungi, extrem de costisitoare, al căror profitori vor fi ei.

Unii se angajează la aplicarea unui tratament și-l înlocuiesc cu diferite substanțe ineficace, sau în anumite cazuri, fac pe bolnav să creadă că e tuberculos, îi propun un tratament cu pneumotorace, pe care dealtfel nici nu-l instituiesc, bolnavul alegându-se doar cu înțepături în piele și cu pungă goală.

Dar exemplificările ar putea merge la infinit și vom vedea în observațiile culese până unde merge iscusința acestor șarlatani în înșelăciunile lor.

Aspecte juridice ale șarlatanismului medical în Germania, Franța și România.

A. Șarlatanismul medical în Germania. Problema șarlatanismului medical în această țară ia un aspect extrem de grav, căci încă din 1689 a fost introdus în Legea profesiunilor dreptul liberei practice medicale. Oricine fără considerațiuni asupra culturii generale, sau medicale, are dreptul să trateze pe semenii săi în caz de boală. O singură restricție a fost făcută abia la 18 Februarie 1927 prin §. 7 din Legea Bolilor Sexuale, care interzice tratamentul acestor boli de către persoane străine medicinei. Așa dar, în afară de aceasta, orice individ fără deosebire de sex, de cultură, de știință sau pregătire profesională, poate practica medicina, fără nicio restricție.

Până la 1869, exercitarea medicinei în toate provinciile germane era permisă numai medicilor autorizați și în măsură restrânsă anumitor agenți sanitari de grad inferior. Această stare dăinuia încă de pe timpul lui Carol V. În legiferările lui medicul care cauza din neglijența sau neputința moartea unui om, era asimilat cu acele persoane care exercită medicina fără a avea cunoștințele necesare. Orașe și provincii aveau înscrise în legile lor, privitoare la practica acestei profesii interdicția șarlatanismului. Empiricii, medicii de încercare, medicii ignoranți, șarlatanii, sunt consemnați ca persoane dăunătoare comunității sociale și „care trebuiesc să fie pedepsiți fără milă și fără regret în mod adecvat și aspru.”

Astfel constituția prusiană prevede în partea a II-a cap. XI, §. 702: „nimeni n'are voie să-și facă o meserie

din medicină fără a avea autorizația Statului". La fel prevedea și codurile penale din Bavaria, Saxonia, Württemberg etc.

Deasemeni articolul 199 din Codul Penal prusian prevedea: „oricine întreprinde tratamentul unei boli externe sau interne, sau dă asistență la o naștere, în vederea unei recompense, fără să fi fost autorizat legal, este pedepsit, cu o amendă de 5—10 galbeni, sau închisoare până la 3 luni”.

Această stare de drept, exista în Germania până la introducerea legii profesiunilor din 1869. Guvernul în proiectul său cerea interdicția șarlatanismului, motivând aceasta, prin faptul că Statul are obligația de a apăra populația, împotriva practicelor șarlatanești și cerea ca numai acele persoane autorizate a căror pregătire era recunoscută de Legi, să aibă permisiunea de a trata bolnavi. Inșă la o a doua cetire a proiectului, chiar asociația medicilor din Berlin, ceru prin reprezentanții săi suprimarea interdicției șarlatanismului. Aceștia motivară, părerea lor, zicând că legea contra șarlatanismului n'a reușit să suprimă practicarea ilegală a medicinei, de către persoane străine, și în afară de aceasta medicina respingea privilegiile acordate lor, socotind interdicția de-a fi nedemnă cu gradul de cultură și judecată a poporului german. Guvernul combătu această teză, fiind sprijinit și de delegațiile științifice medicale, dar nu reuși în a introduce interdicția șarlatanismului, și astfel libera practică fu permisă. Această lege poate fi considerată ca un privilegiu al Germaniei, dar totodată și o primejdie, căci o astfel de lege nu mai există decât în Anglia și într'un canton din Elveția, unde, totuși șarlatanul nu poate urmări pe pacient pentru onorar.

Sub egida acestei legi se dezvoltă șarlatanismul la o înflorire extraordinară. Astăzi aceasta poate fi demonstrată ca o pagubă enormă în detrimentul sănătății și stării materiale a poporului german (*Ebermayer*).

Reclame nenumerate, instigațiunile sistematice contra medicinei școlare oficiale, precum și inclinarea spre misticism în timpurile portbelice contribuie la aruncarea bolnavilor în brațele șarlatanilor. Astfel numărul lor crescuse în mod enorm. La Berlin dela 28. la 1379 între anii 1879—1907. În Prusia

dela 5060 câți erau în 1923, numărul lor ajunge la 5.624 în anul 1924. Din 1734 șarlatani de sex masculin în Prusia, (anul 1909) 250 erau agricultori mici, 587 meseriași, 300 comercianți, 76 lucrători, 287 funcționari, (dintre aceștia 35 preoți și 99 învățători). Din 609 femei, 49 erau moașe, 19 maseuze, 15 îngrijitoare și în rest fără vre-o meserie specială. Fără a avea cel mai mic grad de cultură, fără cunoștințe de anatomie și fiziologie umană, de patologie, tratament sau profilaxia boalelor, au reușit să atragă bolnavi din toate domeniile patologiei, în cercul activității lor dăunătoare. În ceea ce privește metodele lor de diagnostic, putem spune că ele erau numeroase, dar printre cele mai principale erau: diagnosticul ocular sau iridoscopia, examenul urinei și aspectul părului de pe ceafă și de pe mâini. Ca tratamente preferate, erau cele biochimice, psihoterapice, hipnoza, sugestia, rugăciunile, magneto-terapia, telepatia etc.

Câteva exemple pentru a arăta la ce proporții poate ajunge meseria de șarlatan, în urma practicării ei, de un singur individ.

Astfel un șarlatan berlinez Jacob a tratat în 8 luni 2.570 pacienți, Nardenkötter câștiga încă acum 20 de ani 160.000 mărci pe an. Schäfer Ast, care punea diagnosticul după aspectul părului de pe ceafă, cerea 3 mărci pentru consultație și consulta zilnic 600—800 persoane.

Nu mai e nevoie deci de o altă demonstrare, că în aceste împrejurări șarlatanismul în Germania a devenit o primejdie publică pe care Statul are datoria să o combată. Flügge delinește în 1903, șarlatanismul german ca pe acel tratament în contradicție cu prescripțiunile și prevederile medicale, executată de o persoană needucată medical. Alții accentuează lipsa de autorizație din partea Statului, înglobând și agenții medicali de grad inferior. Se poate deci spune: „șarlatan e acela, care fără autorizații legale, sau trecând peste limita autorizațiunei dobândite, consultă pe semenul său din punct de vedere medical. (În acest caz șarlatanii din Germania ar fi sinonimi cu „ilicții” din România).

Această interpretare a noțiunii de șarlatan a avut-o și proiectul de lege supus parlamentului în 1910: „despre

inconvenientele în medicină." Acelaș proiect mai pune însă întrebarea „dacă se intenționează într'adevăr introducerea interdicției șarlatanismului medical și plecând dela această premiză, ar mai rămâne de hotărât dacă trebuie să li se ia cu totul dreptul de a trata bolnavii sau să se interzică numai atunci când o fac în schimbul unei recompense sau în mod profesional."

Legile existente sunt cu totul ineficace în combaterea șarlatanismului.

Legea profesiunilor prevede libera practică medicală, însă interzice numai prin paragraful 147 alin. 3. ca șarlatanul să-și ia titlul de medic, sau titlu asemănător. Inovația din 1883 interzice celor neautorizați exercițiul medicinei în așa zisele turnee medicale. Conform §. 30 pentru funcționarea unei instituții de bolnavi e nevoie de o concesiune, care va cere anumite condițiuni.

În legea concursului observăm că în §. 4. reclamele șarlatanilor sunt interzise. Însă pentru pedepsirea șarlatanului se cer atâtea premise, încât scapă ușor de îngrădirile lui.

Legea asigurărilor §. 122 prevede că asigurații pot fi consultați numai de medici autorizați, cu excepția dentiștilor prevăzuți în §. 123.

În mod eficace a fost ruptă baza liberei practice a medicinei prin legea pentru combaterea bolilor sexuale. Această lege care intră în vigoare la 10. Oct. 1927 prevede că tratarea bolilor venerice și bolilor organelor sexuale, nu se poate face decât de medici autorizați, de Stat, și în nici un caz nu se poate face dela distanță. Tocmai în acest domeniu șarlatanii activau mai mult și provocau nenumărate nenorociri.

Din cõdul penal se pot lua în considerare §. 222 confăruia omorul prin neglijență se pedepsește cu o închisoare până la 3 ani și §. 230. care prevade o amendă până la 10.000 mărci, sau închisoare până la 2 ani pentru leziune corporală prin neglijență. Cu ajutorul acestor legi s'ar fi putut lupta cu un oarecare succes contra șarlatanismului. Aceasta, însă, numai după ce nenorocirea s'a produs. Preventiv, nu prea are eficacitate, căci nu rețin pe șarlatani

dela activitatea lor nefastă. În neglijența lor ei nu-și dau seamă de urmările metodelor lor, și speră că nu vor ajunge în fața justiției sau că vor reuși să-și dovedească nevino-văția și astfel de multe ori dovedirea culpabilității lor este extrem de dificilă.

Mai vin în considerație și deciziile pentru înșelăciuni precum și cele de uzură, din codul penal. În ceea ce privește înșelăciunea, e greu de dovedit dacă șarlatanul a fost conștient de puțină valoare a tratamentului său. Legea uzurei conf. §. 302. pedepsește cu închisoare până la 3 luni și cu amendă până la 10.000 mărci pe oricine lasă săi se promită avantajii materiale, care întrec cu mult valoarea serviciului făcut.

Aceste dispozițiuni care ar putea fi aplicate în direcția șarlatanismului, nu sunt luate, din nenorocire, în considerație de tribunale. Toate acestea dovedesc că legile existente nu sunt eficace pentru combaterea șarlatanismului. Numai în urma aplicării legilor existente statul și-ar îndeplini datoria de a apăra populația față de daunele ce i se pot cauza. (Ebermayer).

S'a argumentat că măsurile luate contra interdicției, că ar fi superflue, ineficace și nedemne.

Am arătat mai sus că niciunul din aceste argumente nu corespund realității. S'a obiectat că deoarece șarlatanul e pedepsit pentru neglijență, numai e necesară interdicția. S'a mai arătat apoi slaba acțiune preventivă a legii și dificultățile de a dovedi neglijența. S'a mai argumentat că fiecare individ poate dispune cum vrea de corpul său. Statul, însă, din interese superioare comune, poate restrânge libertățile individului, adică de a dispune de corpul său.

Nu există nici o îndoială, că din punct de vedere tehnic, politic, criminal, că ar trebui să se ia măsuri complete contra acestor șarlatani. Dacă s'ar interzice tuturor persoanelor neautorizate, exercițiul medicinei ar urma să fie loviți și dentiștii, ortopezii, maseurii, ceea ce nu e tocmai necesar. Ori pentru aceasta s'ar putea lua hotărâri prin care să li se permită exercițiul profesiei lor, în cadrul unor legi speciale. Ar mai fi necesar după unii de a se introduce o clauză, la interdicția practicării medicinei, că în caz de e

nevoie urgentă, aceasta să fie suspendată și să se permită și celor neautorizați exercițiul medicinei.

Dispoziția legală, în rezumat, ar trebui formulată în felul următor : „Oricine tratează în mod profesional o altă persoană, fără a avea o autorizație legală din partea Statului, sau depășind limitele acestei autorizațiuni cu excepția cazurilor de urgență, este pedepsit . . .”

După aceste concluzii generale, mai amintim unele decizii și opinii din literatură cu privire la șarlatanism.

Astfel o decizie a celui de al IV-lea senat penal, din 16 Maiu 1922 spune următoarele despre îndatoririle aceluia, care consultă bolnavii fără să fie autorizat din punct de vedere al exercițiului medicinei. Oricine tratează în mod profesional pe bolnavi, are aceeaș răspundere ca și medicul pentru greșelile care le-ar face, și în consecință este obligat să facă tot ce e necesar pentru înlăturarea bolii sau în caz de îndoială să apeleze la un medic. Argumentul șarlatanului că întrebuițarea de alte mijloace de tratament decât cele ale științei medicale, nu sunt contrare legii, nu e valabil. Vina șarlatanului e că : prin faptul meseriei sale poate să-și dea seamă de ineficacitatea tratamentului și totuși continuă să trateze bolnavii.

Următoarele deducții demonstrează dificultatea urmăririi șarlatanilor. În D. A. Z. din 20. Februarie 1926 și în Montagspost din 1. Martie 1926 *Kiesel* judecător din Hamburg, și procurorul *Laité* discută creșterea numărului șarlatanilor. *Kiesel* regretă cu dreptate, lipsa unei acțiuni oficiale în contra șarlatanilor a căror număr la Hamburg e de 9.000 față de 900 medici. El remarcă că proiectele de legi din 1908 și 1910, care ar fi trebuit să limiteze aceste paste, au dispărut și că nu se poate aștepta o îndreptare atât de timp, cât această problemă e făcută politică de partid. El admite necesitatea unei clarificări a populației asupra primejdiei șarlatanismului, pentru apărarea sănătății și averii ei. Mai cere o activitate intensă a poliției care să nu aștepte denunțul, ci să urmărească în mod automat activitățile penale ale șarlatanilor. Mai arată că în mod frecvent șarlanii sunt achitați din cauza imposibilității de a dovedi reaua lor credință. *Laité* constată acelaș lucru. El mai arată dificul-

tatea care rezidă în aceea, de a împiedeca șarlatanul, în activitatea sa dăunătoare, atunci când practica medicală e liberă prin lege, fiind doar oprită numai atunci, când el pornește în turneele așa zicând medicale, sau când șarlatanul își pune titluri analoage de medic.

Un alt autor Peter, arată în *Erztliches Vereinsblatt* că este o adevărată nenorocire a lăsa libertatea reclamei pentru acești excroci și regretă că nu există o uniformitate în utilizarea dispozițiilor oficiale și regionale, așa puține cum sunt ele, și că unele autorități, oficii sanitare, medici, nu cunosc multe din deciziile existente. El cere o colaborare înțeleaptă a tuturor autorităților însărcinate cu supravegherea și urmărirea șarlatanilor.

Am încercat să redăm câteva aspecte juridice ale șarlatanismului medical în Germania. După cum vedem această problemă are o alură foarte gravă, legi de reprimare neexistând decât într'o măsură limitată, și care dealtfel nici nu se aplică. Cu toate că s'a început încă de mai de mult, o luptă de exterminare contra acestor înșelători, nici până azi nu există o lege care să reglementeze exercițiul medicinei.

B) Șarlatanismul medical în Franța. Șarlatanismul medical are acelaș aspect ca și în România. Există o medicină ilicită, precum sunt și medici șarlantani. Forul disciplinar al medicilor din această țară este reprezentant de: „Sindicatul profesional al medicilor”, care are anumite puteri în ceea ce privește reprimarea șarlatanismului. Aceste puteri sunt bazate pe legile din 30. Noemvrie 1892 care privește exercițiul medicinei, din 21. Martie 1884 și 12. Martie 1920, care privesc sindicatele profesionale. În virtutea art. 13 prevăzut în legea din 30. Noemvrie 1892: „Medicii se bucură de dreptul de a se constitui în asociații sindicale în condițiunile prevăzute de legea din 21. Martie 1884 pentru apărarea intereselor lor profesionale, față de orice persoană, altele decât Statul, județele, comunele...”

Art. 6 din aceeaș lege arată că sindicatele profesionale constituite în mod reglementar, după prescripțiile acestei legi, pot pune la cale mijloace pentru apărarea intereselor lor. După aceste texte și după jurisprudența care le-a

aplicat, sindicatele medicale, se bucură de următoarele mijloace represive :

1. Dreptul de citație directă ;
2. Dreptul de a se purta parte civilă ;
3. Dreptul de a refuza înscrierea unui membru în sindicat ;
4. Dreptul de a stabili și aplica penalități statuare ;
5. Dreptul de a exclude un membru ;
6. Dreptul de punere la index.

Primile două drepturi citate sunt de ordin judiciar. Pot să reprezinte o oarecare utilitate în materie de reprimare a exercițiului ilegal al medicinei, dar ele n'au fost invocate niciodată în ceea ce privește reprimarea acțiunilor șarlatanești ale medicilor. (*Dupuy*). Este însă adevărat că ar putea fi totuși aplicate în virtutea art. 1382 din Codul Civil „oricare faptă a unui om, care cauzează prejudicii sau pagube altuia, obligă, pe acesta din vina căruia s'a produs de a le repara.” E fără îndoială că activitatea șarlatanilor aduc un mare prejudiciu material și mai ales moral corpului medical.

Al treilea drept, acela de a refuza admiterea unui membru în sindicat, a fost aplicat câteodată și confirmat de puterile judiciare ; dar faptele care au atras acest refuz, n'au fost de ordin șarlatanesc. Aceasta se explică ușor : șarlatanii nu caută în general de a face parte din sindicate (dealtfel nici un medic nu e obligat de a fi înscris în acestea, cum sunt de ex. obligați medicii din România, de a face parte din colegiul medical pentru a putea practica medicina), ceea ce ar fi mai de grabă dăunător intereselor lor.

Mai important este dreptul menționat la pct. 5, acela de a exclude un medic înscris, ce a contravenit la dispozițiile statuare, și care a fost adeseori confirmat de Tribunale. Iată ce scrie *Boudin* cu privire la aceasta : hotărând după formele cerute, excluderea unuia din membrii săi, sindicatul poate pronunța această sentință, ca penalitate contra unui medic, ce a călcat regulile probității confraternale, și care ar aduce în felul acesta un prejudiciu moral asociațiunii. *Boudin* citează în sprijinul afirmației sale mai multe decizii : una dată de Tribunalul civil din Lyon la 19. No-

envie 1921; alta dată de Tribunalul civil din Lille la 29. Iulie 1925; și a treia dată de Tribunalul civil din Seine-Inferieure secția Rouen la 4. Aprilie 1927.

În ceea ce privește punerea la index, această sancțiune a fost de mai multe ori aplicată și confirmată de Tribunale, dar cu oarecare restricțiuni. Jurisprudența inițială în acest caz a fost dată de Tribunalul civil din Toulouse la 14. Aprilie 1910 în legătură cu un caz de șarlatanism medical.

Putem spune în general, că activitatea acestor sindicate nu este prea intensă, și nici măsurile luate nu sunt holărătoare în reprimarea acestui șarlatanism. Sancțiunile de care dispun, și pe care le-am expus în mod sumar s'au dovedit a fi ineficace căci un șarlatan conștient și metodic, își bate joc prea bine de opinia altor medici, nefiind obligat de a se înscrie în sindicat și deci de a suporta represaliile.

Însă în urma diferitelor scandale de ordin medical, această stare, de altfel mai veche, a început să alarmeze opinia publică franceză și corpul medical. A început să apară o serie de proiecte de legi, care prin legiferare, caută să ducă la exterminarea șarlatanismului medical. Sunt două categorii de proiecte, acelea care preconizează extinderea puterilor represive a sindicatelor medicale, și acelea care cer crearea unui organism represiv special cunoscut sub denumirea: „*Consiliul ordinului Medicilor*” (Conseil de l'ordre de médecins). Crearea acestui „ordin” ar fi justificată prin faptul că justiția se pretinde dezarmată. Ea nu poate aplica nici o penalitate șarlatanilor, atâta timp, cât ei nu sunt culpabili de excrocherie sau abuz de încredere, bine caracterizate. Tocmai deaceia unii cred că e absolut indicat și necesar crearea acestui „ordre de médecins”, care ar avea rolul de a lua măsuri de reprimare contra șarlatanilor, atunci când justiția se declară că nu are posibilitatea de a le lua. În acest caz medicii vor fi obligați de a face parte din acest ordin. Sancțiunile pe care le vor putea lua aceste consilii, cuprind în general: avertismentul, blamul (unii adăugă amendă) interdicția de a exercita medicina într'un post retribuit

de Stat, interdicția de a exercita într'o regiune, interdicția de a exercita medicina temporar sau definitiv.

Această sancțiune din urmă, pe care unii o consideră prea drastică, ar fi pentru alții inoperantă, căci nimic n'ar putea împiedica publicul, de a merge să consulte un medic șarlatan, al cărui cinism se va transforma în ipocrizie. Căci dacă imbecilii, mai mult sau mai puțin numeroși, persistă în voința lor de a se lăsa înșelați de medicii eliminați din corpul medical, aceasta e posibil, dar de o importanță secundară. Și aici e locul de a face o deosebire după Boullard, între exercițiul ilegal și exercițiul imoral al medicinei. Dacă primul nu dezonoarează de loc corpul medical, în schimb al doilea aduce o dăunare morală incomensurabilă, care se revărsă asupra întregului corp medical. Trebuie, în consecință, educat publicul, care să-și dea seama că este o simplă victimă a prostiei sale, dacă va consulta un medic interzis. Sancțiunile vor fi poate o simplă formalitate, ele vor fi totuși foarte utile.

Am expus pe scurt jurisprudența șarlatanismului medical în Franța, unde se simte și acolo ca și în alte țări, nevoia de a se lua măsuri represive contra acestor medici șarlatani.

Observăm că sindicatele medicale n'au puteri discreționare în hotărârile pe care le cred necesare, mai ales că medicul francez nu e obligat de a face parte din aceste sindicate și deci de a suporta consecințele unei excocherii medicale pe care ar face-o. Deocamdată există numai un simplu proiect al „ordinului medicilor” care va avea menirea să completeze pe cea a sindicatelor, sancțiunile sale având posibilități infinite mai mari, întru îngrădirea și reprimarea șarlatanismului.

* * *

C) **Șarlatanismul medical în România.** Conform definițiilor și clasificării pe care am făcut-o, prin șarlatanism medical, vom înțelege numai medici, cu libera practică a profesiei lor, autorizată de Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale care calcă regulile artei pe care o pro-

fesează și ia în derâdere regulele deontologice ale medicinei, de care fiecare medic trebuie să fie inspirat în practica sa.

Excludem așa dar șarlatanii, care practică „arta de a vindeca” fără a întruni condițiile legale pentru exercitarea profesiei de medic. Aceștia, sunt încadrați în așa zisul „exercițiu ilegal al medicinei” prevăzut în legea sanitară din 1935 și în noul Cod Penal, sub denumirea „excrocherie calificată”, și pedepsită de altfel în conformitate cu art. 589 alin. 3. C. P. R. ca o contravențiune la sănătatea publică.

În felul acesta, șarlatanismul medical propriu zis, ia o alură cu mult mai gravă, care trebuie reprimat dat fiind pericolul care-l prezintă.

În contra acestor medici șarlatani, din nenorocire căm mulți, există o tendință de neaprobare, de reprimare din partea tuturor medicilor onești. Tendința a fost concretizată în măsurile luate de „*Colegiul Medical din România*”, această organizație profesională a corpului medical menită: „să controleze practica medicală și să vegheze la păstrarea prestigiului corpului medical, luând în acelaș timp toate măsurile necesare pentru preîntâmpinarea sau sancționarea abaterilor săvârșite prin actele profesionale și deontologie medicală” (art. 1. Regulamentul Colegiilor).

De altfel scopul acestei organizațiuni, enunțat mai sus, este prevăzut și de legea Sanitară prin art. 165.

Dat fiind reglementarea acestui Colegiu prin Legile Statului, i se dă o autoritate mai mare în măsurile și hotărârile sale căci: „nici un medic nu poate exercita profesia sa, fără ca să fie înscris în Colegiile Medicale locale, pentru a nu se face pasibil de sancțiunile Legii pentru exercițiul ilegal al medicinei”. (Legea Sanitară, art. 162 și 164.)

Activitatea disciplinară a acestor colegii e specificată în art. 171, 173 — 177 inclusiv din Legea Sanitară, precum și în art. 10, 25, 34, 38, 39, 61 inclusiv.

Această activitate o putem rezuma în următoarele:

1. Modalități de sancționare.
2. Fapte pasibile sancțiunii.
3. Sancțiunile și consecințele lor.
4. Dispozițiuni complimentare.

N'avem a ne ocupa de activitatea generală a Colegii-
lor, ci numai de activitatea acestora în legătură cu șarlatan-
ismul medical. Dealtfel Dl. Prof. *M. Kernbach* a socotit că
e mai bine de a se evita inechitatea și în consecință de a
se individualiza dela început abaterile atât de multiple ce
pot fi sancționate de Colegiu. Ele au fost acceptate în
art. 39 punctele A, B, C și D din Regulamentul Colegiului,
formând în felul acesta, călăuză comisiunilor de disciplină.

Printre acestea D-sa se ocupă și de problema șarlan-
tanismului medical, specificat la pct. A, înțelegând prin
aceasta: „ori de câte ori în activitatea medicului va prima,
față de bolnav, preocuparea pecuniară și pentru a o satis-
face va uza de:

- a) Titluri false.
- b) Reclame deșănțate.
- c) Câștigarea clientelei prin samsari sau persoane
interpuse.
- d) Anunțarea și aplicarea de medicamente sau trata-
mente secrete.
- e) Sustrațiunea clientelei prin defăimare și uzurparea
Colegilor.

Aici n'am dat decât câteva modalități ale practicei
șarlataniste, exemplificările putând merge la infinit, (și pe
care le-am văzut în capitolul în care am tratat metodele șar-
latanismului) dat fiind imaginația fecundă a acestor excroci,
care nu lasă nimic la o parte, nici un mijloc nefast, pentru
a-și ajunge scopul lor final — de a câștiga cât mai mult —
în urma exercitării profesiei lor.

Sancțiunile pe care le poate lua Colegiul Medical prin
comisia sa de disciplină, sunt specificate în art. 177 din
Legea Sanitară și art. 43 din Regulamentul Colegiilor care
prevăd:

„Comisiunea de disciplină va putea pronunța după
gravitatea invinuirii următoarele pedepse:

- a) Avertismentul.
- b) Avertismentul cu ridicarea dreptului de a fi ales
de consiliu pe timp de un an până la trei ani.
- c) Interdicția temporară a practicei medicale dela 15
zile până la un an.

d) Radierea de pe tabloul Colegiilor și deci pierderea autorizațiunii de liberă practică a profesiei medicale.

Însă, în afara acestor sancțiuni așa zicând disciplinare, luate de Colegiul Medical, mai sunt o serie de sancțiuni pe care le poate lua justiția în cadrul Codului Penal.

După cum am arătat că există o excrocherie calificată sinonimă cu „exercițiul ilegal al medicinei” tot așa există și un șarlatanism medical etichetat. O înșelăciune din partea omului de artă, înșelăciune la care recurge dedându-se la diferite vicșuguri, fie ele cât de grosiere, pentru a putea în felul acesta să stoarcă câți mai mulți bani.

Astfel de medici care departe de a înțelege menirea lor socială, de a tămădui suferințele bolnavilor, induc în eroare pe cei sănătoși, pentru a-i face să creadă că sunt bolnavi, exagerează în mod sfrontat afecțiunile banale, numai și numai de a profita de credulitatea și prostia acestora etc. . . . sunt pasibili de prevederile art. 549 din noul Cod Penal: „Acela care în scopul de a obține în mod injust pentru sine sau pentru altul, un folos material injust, face să treacă drept adevărate fapte mincinoase, sau prezintă ca mincinoase fapte adevărate, și prin aceasta cauzează o pagubă materială unei persoane, comite delictul de înșelăciune și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 2—3 ani, amendă dela 2.000'— la 10.000'— Lei și interdicția corecțională dela 1 la 2 ani. Când pentru comiterea faptului de mai sus, infractorul a întrebuințat nume, calități mincinoase sau alte mijloace frauduloase, pedeapsa este închisoare corecțională dela 1—3 ani, amendă dela 3.000'— la 12.000'— Lei, și interdicție corecțională dela 1—3 ani.”

Aceste dispozițiuni ale noului Cod Penal nu sunt speciale pentru șarlatanismul medical. Dar cum articolul 322 din Vechiul Cod Penal analog cu art. 549 din noul Cod Penal, și cum art. de mai sus (322), a fost aplicat și în cazul de șarlatanism medical, credem că și actualul articol (549) se aplică de instanțele judecătorești.

„O încadrare mai precisă a înșelăciunii medicale nu se poate face, fiindcă nemărginită este imaginația aceluia, care vrea prin inducere în eroare și amăgire să profite pentru el în paguba altuia” (*Kernbach*).

În țară au fost pedepsite — de instanțele judecătorești — o serie întreagă de înșelăciuni, Ca exemplificări putem cita :

Garantarea vindecării unei boli incurabile, a garanta în mod sigur reușita unei operații, a garanta vindecarea cancerului, consultul prin corespondență fără a vedea bolnavul, de a se angaja de a face un anumit tratament și înlocuirea lui cu alte substanțe ineficace etc. etc. . .

Medicul șarlatan riscă a mai suferi o pedeapsă inovată de codul penal și denumită „măsură de siguranță”. Această sancțiune se aplică de instanța judecătorească. Ea poate fi hotărâtă în legătură cu alte pedepse (art. 549 Cod. Pen.) sau poate fi dată și singură când judecătorul constată starea de pericol a medicului. Această măsură se ia în legătură cu interdicția de a exercita o anumită profesiune și deci poate fi aplicată în legătură cu medicina, conf. art. 78 ; care în cazul de față se pronunță în legătură cu „nerespectarea regulamentelor impuse pentru exercițiul profesiunii”. În general acesta este aspectul juridic al șarlatanismului medical în România. Măsurile pe care le poate lua Colegiul Medical și mai ales instanțele judecătorești în baza legilor existente, printr'o pregătire temeinică a tinerilor medici, în special prin pregătirea deontologică a lor, se va ajunge, sperăm, în scurt timp la îngrădirea și chiar dispariția acestui pericol care atentează la viața și sănătatea publică, neuitând bineînțeles și latura materială a acestei probleme.

III.

Cazuri de șarlatanism medical din țara și străinătate.

I. Dr. X. (cazul a făcut în 1927 obiectul unei cercetări a Parchetului de Ilfov) s'a angajat față de un nenorocit, ca în schimbul sumei de 25.000— Lei (luând un a conto de 6.000— Lei) să-l vindece la termen fix de epilepsia incurabilă, cu ajutorul unui „specific” al cărui secret numai el îl posedă... Iar când epilepticul, față de ineficacitatea tratamentului i-a reproșat înșelăciunea, medicul a încercat să-l convingă că tratamentul a fost insuficient, și să-i dea și restul de 19.000— Lei ca să-i desăvârșească cura imaginară. Sentința nu se cunoaște. (Minovici).

II. Dr. L. Gr. din București care în 1910 a fost arestat pentru excrocheria cu un pretins tratament, cu specificul antisifilitic, „606” a lui Ehrlich, extorcând importante sume de bani dela victimele care căzuseră în cursa unei deșănțate reclame medicale, făcută prin trei din cele mai răspândite ziare din capitală. În realitatea însă, după cum s'a făcut dovada în cursul instrucției, doctorul L. Gr., nu administra bolnavilor, decât mici doze de Xeroform dizolvat în apă caldă. Și era firesc ca reclama aceasta să nu dea greș, întrucât articole anterioare, semnate de medici cu reputație de știință și probitate profesională, mai presus de orice bănuială, vorbiseră în termen ditriambici de efectele miraculoase ale preparatului arsenical Ehrlich 606, obținute de sifiligrافي cunoscuți în multe Clinici din Germania. Chiar mai mulți confrăți se adresară șarlatanului, solicitându-l să le cedeze câte o fiolă din preparatul prețios, care la aceea epocă nu se găsea în comerț, deoarece era încă în faza

experimentelor, spre a-l încerca asupra pacienților lor. După cum era și natural, șarlatanul care nu era lipsit de inteligență și era conștient de pericolul unei eventuale verificări clinice, s'a ferit să satisfacă aceste cereri, eschivându-se sub diferite pretexte dela angajamentele luate.

Demascarea n'a întârziat. Direcția generală a Serviciului Sanitar căruia, după cum relevă ordonanța definitivă de urmărire din 20. Aprilie 1911, Dr. L. Gr. îi era cunoscut mai mult printr'o reclamă puțin demnă de un om de știință, făcută prin toate vespasianele din București, decât prin „cunoștințele și practica sa medicală”, cere telegrafic informațiuni dela Frankfurt am Main și primește dela însuși Prof. Ehrlich răspunsul categoric, că n'a încredințat doctorului L. Gr. nici o fiolă din preparatul său. Parchetul e sesizat și la descinderea făcută la așa zisa policlinică a șarlatanului, se descoperă corpul delict: 1. două fiole de celuloid deschise purtând indicația 606 l. D. O. 5., mănjite cu un praf gălbui; 2. un mojar de porcelan murdărit cu un praf galben, aderent de pereții micului vas; 3. o baie de ochi murdărită cu praf galben și 4. o seringă Record purtând pe vârf aderențe de praf galben. Analiza chimică a stabilit că depozitul de praf galben de pe toată aceste obiecte era Xeroform. Dr. L. Gr. în cursul unei călătorii în străinătate se oprise anume la Frankfurt și corupând fie un servitor al Laboratorului Ehrlich, fie un om de serviciu al Clinicei Herxheimer, isbuti să-și procure două fiole goale, menite, în spiritul lui să testeze autenticitatea soluțiunei de Xeroform — botezată „606”.

Înșelăciunea fiind dovedită, a fost dată în judecată pe baza art. 334 Cod. Pen., care pedepsește cu închisoare dela 6 luni la 2 ani și cu amendă dela 26 — 1000 — Lei „pe cel, ce va întrebuița sau nume, sau calități mincinoase, sau uneltiri viclene, ca să înduplece pe oamenii a crede vre-o întreprindere mincinoasă, vre-o putere, sau vre-un credit închipuit, ori să facă a se naște speranța sau temerea vreunei nenorociri, sau întâmplări himerice, și prin aceasta va înșela pe cineva, să-i dea bani, mobile sau obligațiuni, dispozițiuni, promisiuni, chitanțe și prin vreunul din cele mijloace va lua sau va cerca să ia cu viclenie toată sau

parte din averea altuia". Șarlatanul a fost condamnat pe baza acestui articol analog astăzi cu art. 549 din noul Cod Penal. (Minovici).

III. Dr. T. S. din București a fost condamnat la 6 luni închisoare (art. 332 și 333) C. P. și la o amendă de 10.000 Lei ca despăgubiri civile, față de o reclamantă, Sentința Tribunalului Ilfov Sec. I. din 23. Maiu 1927 impută șarlatanului că în urma unui anunț apărut în ziare publicat de către inculpat, prin care făcea cunoscut publicului, că vindecă orice boală fără medicament și fără intervenții chirurgicale. Reclamanta M. P. care avea un fiu bolnav de tuberculoză, s'a adresat inculpatului. Acesta după-ce i-a luat suma de 4.500. Lei, a prescris bolnavului un tratament fantozist, care dacă n'a grăbit moartea bolnavului, în schimb nu putea să-i aducă nici-o ameliorare. (Minovici.)

IV. Tot excrocherie este calificată (după sentința dată de Tribunalul din Wiena) consultația medicală prin corespondență dată în urma unei reclame prin publicitate (ziare, broșuri, etc.).

O calfă de bărbier din Bodenbach (Saxonia) s'a îmbolnăvit la Zürich de sifilis și a intrat în căutarea spitalului de acolo. Deși vedea că tratamentul mercurial îi face bine, a ieșit din spital, înainte de a fi complet vindecat.

După câțva timp, s'a îmbolnăvit din nou la München, și într-o broșură asupra boalei sale, pe care și-o procurase, el află adresa medicului vienez, care se obligă a trata pe sifilitici prin corespndența în schimbul sumei de 15 coroane. Bărbierul a trimis banii și în schimb a căpătat niște hapuri care n'au împiedecat mersul bolii, așa încât și-a pierdut glasul. Medicii experți ai Tribunalului vienez au declarat că medicul respectiv dat în judecată de bărbier, nu putea să trateze pe bolnav, fără să-l fie examinat în persoană. În consecință Parchetul pe baza acestui aviz a dat în judecată pe medic pentru excrocherie. (Minovici).

V. Un alt caz a constituit subiectul unui articol a D-lui Dr. S. Irimescu apărut în România Medicală din 15. Februarie 1933 sub titlul: „Principii de deontologie; nevoia de

sanctiuni când ele sunt călcate. (Dealtfel aceasta a făcut și subiectul unei comunicări la Societatea pentru studiul tuberculozei la 9. Ianuarie 1933). Dșoară studentă la Sorbona, are dureri ușoare toracice, și îi se face diagnosticul de pachipleurită, fără nici o leziune manifestă. Prin repaus și alimentație își revine complect. Revenind în țară, pleacă într'o stațiune climaterică, unde consultă un medic, declarat ftiziolog, care o examinează, găsește leziuni manifeste de tuberculoză și-i recomandă un tratament energic cu săruri de aur. După primele injecții, bolnava prezintă temperatură mare 38° — $38,5^{\circ}$ și e convinsă de medic, că reacțiile sunt utile. Studenta ajunge într'o stare de depresiune sufletească, pe lângă un gol de o sumă remarcabilă luată de medic și medicamente. Cu mare greutate zice Dr. Irimescu am reușit să-i dovedesc că e sănatoasă, și să-i restabilesc echilibrul moral, menajând-o de cheltueli zădarnice.

Tot în acest articol D-sa ne arată cazuri pure de șarlatanism medical. Pneumotorace fantome, cu injecții de aer, în serii de 20—30 fără să se poată constata nimic, nici clinic, nici radiologic.

VI. O bolnavă de 68 ani, care suferea de 15 ani de litiază biliară. Din Iulie 1833 urmează un tratament cu medicamente fabricate de un șarlatan din niște plante (buruieni). Acest șarlatan recomandă că la fiecare acces să facă o nouă cură din medicamentul preparat de dânsul și explică bolnavei în mod rafinat, că tratamentul său, face să se elimine calculii, dar nu are puterea de a împiedeca formarea lor. Starea bolnavei se înrăutățește și consultând un medic, pune în evidență simptomele litiazei biliare și cu ocazia unui examen radiografic, se pune în evidență înainte și după cură doi calculi în vezica biliară. Bolnava se simte tot mai rău și i se propune intervenția chirurgicală. Însă ea refuză, spunând că vrea să mai urmeze cura șarlatanului. Două zile mai târziu dela luarea presupusului medicament, odată cu scaunul, elimină o massă verde închisă, ușor friabilă asemănătoare cu o formațiune de calculi biliari. Examenul radiologic arată prezența celor doi calculi în vezică, care în urmă au fost îndepărtați pe cale chirurgicală. Sentința

nu se cunoaște. (Cazul s'a petrecut în Franța și e citat după Jentzer).

VII. Cazul unei șarlatane din Germania. Un băiat de 14 ani căzuse la sărirea unui gard și suferea de contracțiuni puternice, având senzația că organele abdominale îi afârnă înafară. Mama speriată își luă permisiunea dela soț, de a chema o femeie care vindecă bolile prin rugăciuni și care o vindecase pe dânsa de o boală, în care, dealtfel avea încredere foarte mare. Această femeie refuză la început, dar în cele din urmă acceptă. Merse la copil, nici nu-l consultă, pentru că aceasta n'o făcea niciodată — zicea ea — deoarece simțurile înșeală și ar produce diversiunea gândurilor. Femeia bolborosi câteva cuvinte și pleacă. Starea copilului se agravă și fu chemat un medic, care ordonă transportarea bolnavului la spital, unde muri după 13 ore dela intervenție, în septicemie. Tribunalul din Lübeck condamnă șarlatana la un an închisoare, pentru omor prin neglijență, motivând că acuzata a lucrat deosebit de brutal, deoarece deși se pricepea la răni și cunoaștea primejdia unei infecții, s'a angajat de a trata bolnavul fără să-l examineze (Ebermayer).

VIII. O femeie suferind de o deviere a uterului, avea dorința de a avea un copil. În consecință consultă un șarlatan. Acesta îi spune că poate să obțină o vindecare, numai atunci, dacă ar avea legături sexuale cu el. Femeia se învoi și primi și câteva medicamente, trebuind să plătească în plus 30 de mărci, (cazul s'a petrecut în Germania), pentru tratamentul rămas totuși ineficace. Șarlatanul fu condamnat pentru înșelăciune la un an închisoare grea și 150 mărci amendă. Apelul a fost dealtfel respins (Ebermayer).

CONCLUZIUNI.

1. Șarlatanismul medical constituie o plagă a profesiei medicale de pretutindeni și din cauza crizei materiale și morale a corpului medical, preocupă actualmente cercurile de conducere.

2. Șarlatanismul medical ce se practică cu un procent tot crescând, cunoaște următoare mijloace: a) reclama deșantată; b) titluri false; c) câștigarea clientelei prin samsar sau alte persoane interpușe; d) aplicarea și anunțări de leacuri secrete; e) sustrățiunea clientelei prin defăimarea și uzurparea colegilor; f) inducerea în eroare a celor sănătoși pentru a-i face să creadă că sunt bolnavi; g) exagerarea nemăsurată, a diferitelor afecțiuni banale, pentru a producei temere; h) asigurarea bolnavilor incurabili, de vindecarea lor; i) asigurarea reușitei unei intervenții chirurgicale în mod cert, etc. etc.

3. Șarlatanismul medical nu constituie după majoritatea Codurilor Penale, o infracțiune specifică medicului profesionist. El aparține în general delictelor de înșelăciune și ca atare medicul va fi pedepsit ca orice individ [culpă ordinară].

4. Pentru același acte, profesioniștii care aparțin și asociațiilor profesionale libere sau obligatorii [sindicate medicale, camere medicale etc.] pot fi sancționați și pe cale disciplinară.

5. În România regulamentul Colegiului Medical, are prevăzut, și individualizat în mod precis actul de șarlatanism medical, care trebuie sancționat.

6. Aceste măsuri legale sunt insuficiente, pentru o represiune reală a șarlatanismului medical.

7. Șarlatanismul medical, fiind legat de criza materială a corpului medical, se impune remedierea cauzei reale și apoi o legiferare mai severă contra tuturor abaterilor grave, profesionale, ce au contribuit la diminuarea prestigiului medical.

Cluj, 22 Martie 1938.

Văzută și bună de imprimat

Decan :

s. s. *Prof. D. Michail*

Președintele Tezei :

s. s. *Prof. M. Kernbach*

BIBLIOGRAFIE.

Boëlle: Procédés charlatanesques en Médecine. Le Concours Medical No. 29 du 19 Juillet 1936.

Butler P.: Zur Kurpfuscherfrage. Sv. Läckartidn. 1934. ref. in Dsch. Zeit für die Gesamte Gericht. Med. pag. 146.

Dupuy P.: Du charlatanisme médical et de sa repression. Teză Bordeaux 1929 Ed. J. Bière.

Ebermayer L.: Der Arzt im Recht. 1930. Ed. Thieme Leipzig.

Le Gendre et H. Ribadeau-Dumas: Déontologie et jurisprudence Médicale 1920. Ed. Maloine Paris.

Irimescu S.: Principii de Deontologie: nevoia de sancțiuni când ele sunt călcate. România Medicală. No. 4. din 15. Febr. 1933.

Jentzer A.: Un cas unique de supercherie à gros rendement, découvert par la Radiographie et confirmé par l'intervention chirurgicale. Bul. Soc. Nat. Chir. Paris 1934.

Kernbach M.: Medicină Legală, în conformitate cu dispozițiunile Codului Penal și procedurii penale Regele Carol II. Editura Universității Cluj, 1937.

Mans A.: Die Kurpfuscherei und Mittel nebst ziellen zu ihrer Bekämpfung. Sv. Läckartidn 1934 ref. in Deutsch. Zeit. für die gesamte Gericht. Med. Pag. 168.

Minovici M.: Tratat complet de Medicină Legală. București. Atelierele Socec et Co. 1928.

Müller B.: Todbriengende Krebsbehandlung durch einen Magnetopathen. Gericht. Med. Inst. Univ. München. Deutsch. Arztbl. 1933. I.

Zeiller A.: Der nichtärztliche Heilbehandler von dem Reichsgericht in den Deutschzeitschrift für die gesamte Gerichtliche Medizin 1934, pag. 76.